PRAKTIJKGIDS

PABO-HALO opleidingsvariant

VOLTIJD

2026-2027

Contactgegevens
r.brinkhuis@hhs.nl voor algemene vragen
j.n.vanelleswijk@hhs.nl voor vragen over de opleiding

let's change
YOU. US. THE WORLD.

Voorwoord

Met enthousiasme heten wij je van harte welkom bij de start van dit nieuwe studiejaar! Wij kijken er naar uit om samen met jou te ontdekken hoe we onze ambities in het onderwijs kunnen waarmaken. Jouw studie speelt zich af in verschillende uitdagende leercontexten. Leren gebeurt immers niet alleen op de hogeschool, maar ook in de scholen waar je samen met andere onderwijsprofessionals aan de slag gaat. Samen met medestudenten zul je ervaringen met elkaar delen, uitdagingen benoemen, oplossingsalternatieven onderzoeken en tot nieuwe inzichten komen door aan te pakken, te reflecteren en te leren. Niet iedereen heeft dezelfde bagage. Je zult ervaren dat jij, jouw medestudenten en anderen verschillende verwachtingen, achtergronden, visies en expertises hebben. Deze diversiteit maakt het uitdagend en interessant. De PABO-HALO zal samen met het werkveld jouw ontwikkeling zo goed mogelijk faciliteren. Wat kan en mag je daarin van de PABO-HALO van De Haagse Hogeschool (HHs) verwachten?

Natuurlijk is er een onderwijsaanbod op de hogeschool, dit noemen we ook wel het instituut, zelf. Maar een groot deel van het curriculum van de opleiding PABO-HALO vindt plaats binnen de school (basis- & voortgezet onderwijs). Dit leren in de beroepscontext noemen we praktijkleren. Voor het praktijkleren werkt de PABO-HALO van De Haagse Hogeschool samen met schoolbesturen en daarbij aangesloten basisscholen in Den Haag en omgeving, tezamen vormen we de Opleidingsschool Zuid-West Holland. Samen zijn wij verantwoordelijk voor het aanbieden van een actueel en inspirerend curriculum en een rijke leeromgeving. Het werkveld levert hierbij niet alleen stageplaatsen, maar draagt actief bij aan de inhoud en doorontwikkeling van het opleidingsprogramma. Een omgeving waarin je je uitgedaagd voelt te onderzoeken, te experimenteren, te ontwerpen en te ontdekken wat het veelzijdige beroep van leraar inhoudt en hoe jij je professioneel en persoonlijk ontwikkelt tot leraar.

Het praktijkleren raakt alle leeractiviteiten die in en met de scholen worden uitgevoerd in het kader van jouw studie. Daaronder valt natuurlijk het lesgeven, maar ook het participeren in ontwerpateliers op het instituut en de kernteambijeenkomsten op de scholen waar je nieuwe lessen en onderwijs ontwikkelt of waar jij samen met medestudenten reflecteert op jouw handelen in de beroepscontext en waar je samen tot nieuwe inzichten kunt komen. Ook het doen van onderzoek en het analyseren van onderzoeksgegevens hoort daarbij.

In deze handleiding vind je informatie over het praktijkleren. Hoe is het praktijkleren georganiseerd, met wie werk je samen, wat is de globale planning van de activiteiten gedurende de studie en hoe vindt de begeleiding plaats?

Wij wensen je veel succes dit studiejaar!

Inleiding

Binnen het partnerschap Opleidingsschool Zuid-West Holland (OZWH) werken een aantal schoolbesturen nauw samen met de PABO en HALO van de Haagse Hogeschool om basisschoolleerkrachten op te leiden voor de regio. Een student tekent een stagecontract via de opleidingsschool Zuid-West Holland met daarin de individuele afspraken over en weer. De gemaakte afspraken in het partnerschap zijn hieronder kort genoemd.

Voltijdopleiding: de stage (genaamd samen opleiden) omvat 40% van het opleiden gedurende de gehele opleiding. De stagecontext is niet direct gekoppeld aan studiepunten. In deze context kunnen studenten bewijzen verzamelen om leeruitkomsten aan te tonen.
Wanneer wordt stagegelopen in het PO bij OZWH geldt bovendien het volgende:
De kwaliteit van de werkplek wordt geborgd binnen de Opleidingsschool, die kwaliteitscriteria voor opleidingsplekken heeft geformuleerd. Opleidingsscholen dienen minimaal onder het basisarrangement te vallen en daarnaast te voldoen aan onderstaande criteria:

- Er is draagvlak binnen het team en de medezeggenschapsraad voor het samen opleiden in het partnerschap Opleidingsschool Zuid-West Holland (OZWH). Deelname aan de opleidingsschool wordt periodiek in overleggen met het team en de MR besproken.
- De school onderschrijft de visie en ambities van de Opleidingsschool ZWH.
- Er is sprake van een rijke leeromgeving op de school waarbinnen studenten, de leerkrachten en leerlingen in samenhang leren en ontwikkelen.
- De school heeft een adequate opleidings- en begeleidingsinfrastructuur. Voor iedere school is er een (bovenschoolse) stagecoördinator en tenminste twee mentoren die aan de eisen voldoen of werkt daarnaartoe.
- Een deelnemende school faciliteert de mentoren minimaal volgens de gemaakte faciliteringsafspraken.
- Samen opleiden maakt onderdeel uit van het schoolplan/ jaarplan.
- Samen opleiden maakt onderdeel uit van het HR-beleid van de school; in de gesprekscyclus wordt aandacht besteed aan de rollen binnen de opleidingsschool.
- Studenten participeren in bestaande overlegstructuren en werkgroepen binnen de school.
- Studenten krijgen de gelegenheid om deel te nemen aan professionaliseringsactiviteiten van de school.

Voor deelname aan stages worden soms ingangseisen gesteld. Deze zijn te vinden in deze praktijkgids.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Onze visie op opleiden en leren 5
1.1 Samen opleiden, samen leren 5
1.2 Bekwaamheidseisen 6

Hoofdstuk 2 Praktijkleren 7
2.1 Het PABO-HALO curriculum 7
Uitgangspunten voor de stage 8
2.2.1 Meerdere studenten in één klas & gymzaal 8
2.2.2 Een week in de opleidingsschool 9
2.2.3. Ruimte & tijd voor peerfeedback en voorbereiding 9
2.2.4 Een week op het instituut 9
2.2.5 Snuffelstage voortgezet onderwijs (VO) in P-fase 9
2.2.6 Bekwaamheid aantonen in de praktijk 10
2.3 Begeleiding door kernteams 11
Rolverdeling in kernteam 11
Bezoeken van de schoolopleider en instituutsopleider gedurende de opleiding 12
2.4 Plaatsing 13
Stagelopen op niet convenant scholen 13
Veranderen van opleidingsschool 14
2.5 Studieloopbaanbegeleiding 14

Hoofstuk 3 Persoonlijke ontwikkeling & begeleiding 15
Niveaus in coaching 15
3.1 Het praktijkleren 16
Begeleiding praktijkleren door het kernteam 16
Het bezoeken van studenten op de opleidingsschool 16

BijlagenBijlage 1: Feedbackformulier praktijkleren 17
Bijlage 2 Overzicht leeruitkomsten per semester en opleidingsfase 18
Bijlage 4: Beschrijving 'Gouden route opdrachten' ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

Hoofdstuk 1 Onze visie op opleiden en leren

In het onderwijs gaat het niet alleen om het verwerven en toepassen van kennis maar juist om het aangaan van een persoonlijke relatie met leerlingen en alle anderen in en rond de school. Je wordt opgeleid voor een toekomst die we nog niet kennen. Een toekomst die onzekerheden kent en waarvan we niet kunnen zeggen wat er nodig is. Dit stelt nieuwe eisen, het onderwijs verandert mee met die nieuwe eisen en vraagt om leraren die zich blijvend ontwikkelen. Leraren die zich ontwikkelen in hun taak voor de groep, de taken door het jaar heen en de taken binnen het team. Om studenten op te leiden tot onderzoekende en innovatieve leraren, wordt er geleerd in verschillende contacten. Naast het leren op de hogeschool, is de praktijkcontext (de scholen) een hele belangrijke leeromgeving.

1.1 Samen opleiden, samen leren

Om je te kunnen ontwikkelen als reflectieve professional, biedt De Haagse Hogeschool een rijke een diverse leeromgeving. Daartoe werkt de hogeschool samen met (inter-)nationale partners, waaronder het werkveld in de Haagse regio. De samenwerkingsovereenkomst Opleidingsschool Zuid-West Holland vormt het fundament voor de samenwerking tussen de PABO-HALO van De Haagse Hogeschool en onderstaande openbare schoolbesturen:

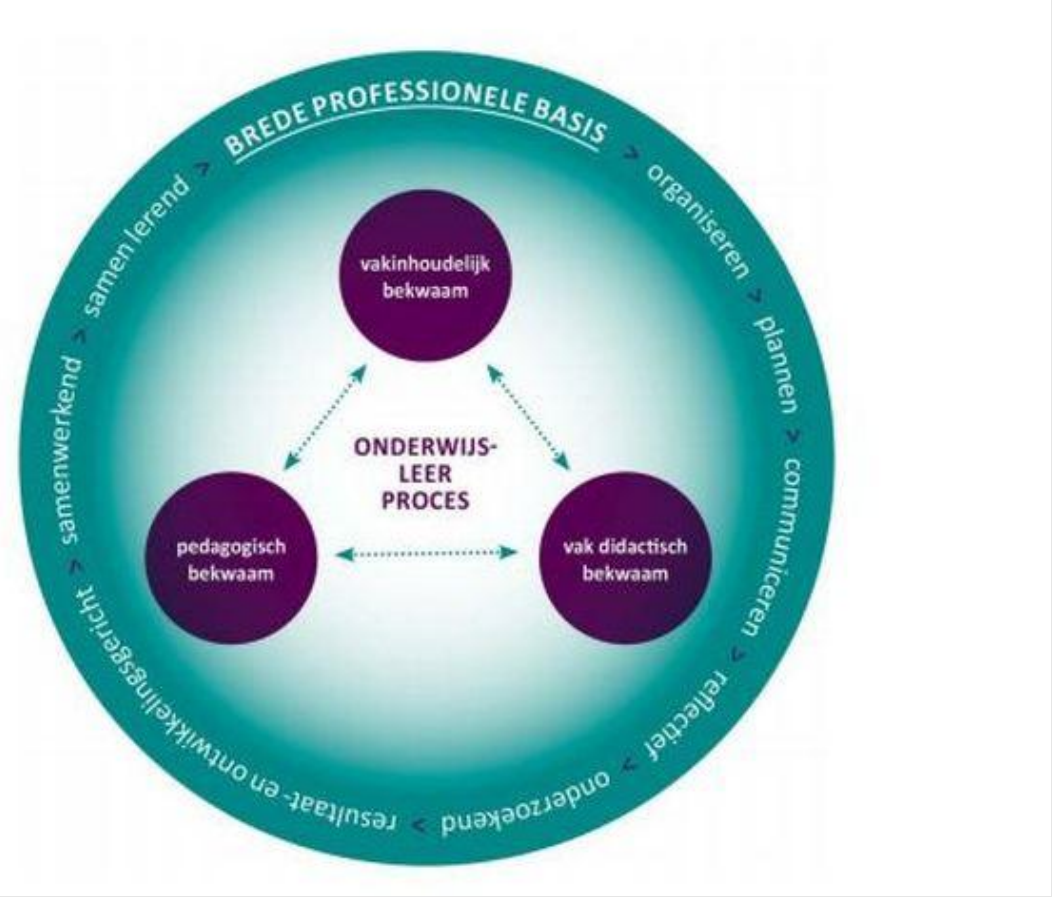
- De Haagse Scholen
- Librijn
- West Openbaar Onderwijs
- Openbaar Primair Onderwijs Zoetermeer
- Lucas Onderwijs
- BOOR
- Scholengroep Holland

Deze schoolbesturen werken met de PABO-HALO samen om op daarvoor aangewezen opleidingsscholen studenten op te leiden voor het beroep van leraar. Je kunt erop rekenen dat het praktijkleren daarmee goed georganiseerd is. De betrokken mentoren en opleiders zijn medeverantwoordelijk voor het ontwikkelen en uitvoeren van onderwijs en staan voor kwaliteit. De praktijkplek moet immers aan bepaalde afgesproken kwaliteitsstandaarden voldoen.

1.2 Bekwaamheidseisen

De PABO-HALO leidt studenten op tot startbekwaam leraar. Je bent bevoegd leraar wanneer je aan de startbekwaamheidseisen voldoet. De sinds augustus 2017 geldende bekwaamheidseisen zijn vastgesteld door het ministerie van OCW. De leraar is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn onderwijs (**vakinhoudelijk bekwaam**) en de manier waarop de leerlingen die inhoud leren (**vakdidactisch bekwaam**). Daarnaast is hij verantwoordelijk voor een veilig, ondersteunend en stimulerend leerklimaat (**pedagogisch bekwaam**). In het onderwijs is professioneel werken teamwerk. Om zijn beroep goed te kunnen uitoefenen moet de leraar kunnen organiseren, plannen, samenwerken en prioriteiten stellen. De leraar heeft een onderzoekende, resultaat- en ontwikkelingsgerichte houding (**brede professionele basis**). Hij wil zich blijven ontwikkelen in zijn werk. Hij vindt het belangrijk om dat samen met zijn collega's te doen. Figuur 1 geeft een schematische weergave van bovenstaande. Gedurende de 4,5 jaar praktijkleren komen de drie bekwaamheden en de brede professionele basis in opbouwende leeruitkomsten aan de orde.

Figuur 1 Een brede professionele basis en de kern van het beroep

Hoofdstuk 2 Praktijkleren

2.1 Het PABO-HALO curriculum

De PABO-HALO-opleidingsvariant van De Haagse Hogeschool is een gecombineerde opleidingsroute die opleidt tot twee Bachelor of Education diploma's in 4,5 jaar. Dit heeft geleid tot het ontwerp van een curriculumschema (figuur 2) dat uitgaat van een semesterstructuur van 30 EC, onderverdeeld in (clusters van) leeruitkomsten. Per semester staat een thema vanuit de beroepspraktijk centraal waarin de verschillende vakinhouden een plaats hebben. Deze semesterthema's zijn breed geformuleerd, waardoor zowel de context van het klaslokaal en de gymzaal passend is en de integratie hiervan wordt gefaciliteerd en gestimuleerd. Van studenten wordt verwacht dat zij actief verbinding leggen tussen beide contexten en hun handelen en keuzes in samenhang kunnen onderbouwen.

Binnen de opleiding staat de complexiteit van het beroep centraal in het leerproces van de student (Van Merrienboer & Kirschner, 2007). Om de leeruitkomsten aan te kunnen tonen is de stage de belangrijkste bron voor het opdoen van leerervaringen in de praktijk. Dit betekent dat de student vanaf de start van de opleiding stage gaat lopen in de beroepspraktijk. Hierin werken we vanuit het principe 'Samen opleiden' en leiden we samen met Opleidingsschool Zuid-West Holland (ZWH) en de opleidingsscholen van de vier aangesloten schoolbesturen (De Haagse Scholen, Librijn, West Openbaar Onderwijs, Openbaar Primair Onderwijs Zoetermeer) studenten op tot startbekwame leraren basisonderwijs en leraren lichamelijke opvoeding in de Haagse context.

Figuur 2: curriculumschema

Uitgangspunten voor de stage

- Studenten werken aan het aantonen van de leeruitkomsten, waarin ruimte is voor persoonlijke ontwikkelwensen. Studenten stellen aan het begin van een stageperiode een plan op voor het leren in de praktijk. In dit plan verwerkt de student hoe het in de stageperiode wil werken aan de leeruitkomsten en de eigen ontwikkelwensen en welke expertise vanuit de Opleidingsschool daarvoor nodig is. Op basis van de opgedane leerervaringen tijdens de stageperiode stelt de student het plan waar nodig bij.
- Studenten worden gestimuleerd om in interactie met elkaar en de praktijk te leren. Elke student maakt daarom deel uit van een kernteam. De samenstelling van het kernteam bestaat uit een instituutsopleider (van de Haagse Hogeschool), een schoolopleider (van de Opleidingsschool ZWH) en een groep studenten. Gedurende het jaar worden er door de verschillende besturen kernteam bijeenkomsten georganiseerd, waarbij er meerdere workshops zijn waar studenten uit kunnen kiezen. Dit is voor studenten van alle besturen. Studenten kunnen zelf een keus maken voor een onderwerp waar zij zich meer in willen verdiepen.
- De stage behelst minimaal 40% van de studietijd van de student. Doordat de student wordt opgeleid tot leraar basisonderwijs en tot eerstegraads leraar lichamelijke opvoeding zal de verdeling van deze 40% evenredig zijn en zal ook het voortgezet onderwijs, naast het primair onderwijs, deel uitmaken van de stagecontext.
- Van de student wordt verwacht dat hij/zij actief regie neemt over het eigen leerproces door leerdoelen te formuleren, gericht feedback op te halen en leerervaringen te verbinden aan de leeruitkomsten.

2.2 Stagemodel PABO-HALO

In overleg met de Opleidingsschool ZWH is voor de PABO-HALO opleidingsvariant gekozen voor een stagemodel waarin de student in de propedeuse en hoofdfase de ene week op het instituut en de andere week in de stage is.
Op het instituut krijgen de studenten onder andere colleges en coaching.
Tijdens de week in de praktijk werken de studenten aan de leeruitkomsten binnen de semesterthematiek.
Tijdens de afstudeerfase is de student vrij om in overleg met de stageschool de LIO-stage in te richten.

De planning van de stageweken zijn terug te vinden op de praktijkkalender en/of op de website van de opleidingsschool (www.ozwh.nl).

2.2.1 Meerdere studenten in één klas & gymzaal

Binnen het PABO-HALO opleidingstraject lopen er in jaar 1 en 2 twee studenten per klas stage en maximaal vier studenten in de gymzaal. Dit sluit aan bij de onderwijsvisie van de PABO-HALO waarin samenwerken en het geven en ontvangen van feedback een belangrijk onderdeel is.
Meerdere studenten die tegelijkertijd stagelopen in dezelfde klas biedt verschillende voordelen:

- **Samenwerking en gedeelde verantwoordelijkheid:** Door meerdere studenten in dezelfde klas stage te laten lopen, kunnen ze samenwerken en verantwoordelijkheid delen voor het lesgeven en het ontwikkelen van onderwijsactiviteiten. Dit bevordert een cultuur van samenwerking en teamwork, wat essentiële vaardigheden zijn voor leerkrachten.

- **Peer learning**: Studenten kunnen tijdens de stage van elkaar leren en elkaar ondersteunen. Het feedback geven is een belangrijk onderdeel van het onderwijs op de PABO-HALO. Zo kunnen studenten ideeën uitwisselen, elkaar feedback geven en reflecteren op elkaars lespraktijken en doorlopen zij op deze wijze feedbackloops. Dit bevordert een continu leerproces en stimuleert professionele groei.

- **Verhoogde diversiteit van perspectieven:** Het hebben van meerdere studenten in de klas brengt verschillende perspectieven en ideeën met zich mee. Ze kunnen verschillende

benaderingen en strategieën toepassen, waardoor er een breder scala aan leermogelijkheden ontstaat. Dit draagt bij aan een rijkere leeromgeving voor zowel de studenten als de leerlingen.

- **Gezamenlijk onderzoek en reflectie**: Het onderwijs op de PABO-HALO richt zich op het gezamenlijk onderzoeken en reflecteren op onderwijspraktijk. Door meerdere studenten in dezelfde klas te laten stagelopen, kunnen ze gezamenlijk onderwijsactiviteiten ontwikkelen, observeren en evalueren en gezamenlijk reflecteren op hun ervaringen. Dit ondersteunt de professionele ontwikkeling en bevordert de onderzoekende houding van de student.

- **Efficiënt gebruik van tijd en middelen**: Het plaatsen van meerdere studenten in dezelfde klas kan helpen om tijd en middelen efficiënter te gebruiken. In overleg met de mentor kunnen studenten taken verdelen en samenwerken aan activiteiten. Hierbij zijn de leeruitkomsten leidend in het begeleidingsproces.

In jaar 3 lopen studenten in het klaslokaal individueel stage. In de gymzaal hebben zij een stage op het VO in een tweetal.
Tijdens het afstuderen vanaf jaar 4 lopen studenten in beide contexten individueel stage.

2.2.2 Een week in de opleidingsschool

Tijdens een stageweek verzorgen studenten afwisselend onderwijsactiviteiten zowel in de klas als in de gymzaal (in de PABO en de HALO context), ook bereiden ze daarin de onderwijsactiviteiten voor en evalueren ze de onderwijsactiviteiten met de mentor en medestudenten. Daarnaast is er ruimte voor andere stageactiviteiten, zoals contact met ouders, teamvergaderingen, overleg met collega's, pleinwacht, maatwerkonderwijs voor groepjes of individuele leerlingen, organiseren van een projectavond, participeren in werkgroepen, kamp, intervisie en observaties van de mentor en leerlingen, etc. Deze activiteiten zijn geen bijzaak, maar vormen een belangrijk onderdeel van het praktijkleren waarin studenten leren participeren in de bredere schoolorganisatie en de beroepspraktijk.

2.2.3. Ruimte & tijd voor peerfeedback en voorbereiding

Studenten zijn alle dagen aanwezig op de stageschool. Gedurende de dag is krijgen de studenten de gelegenheid om gezamenlijk de peerfeedback op de onderwijsactiviteiten en de voorbereiding te verwerken buiten de klas.
In de praktijk zal dit neerkomen op ongeveer een dag per week verspreid over de 5 dagen.
Hieruit komen o.a. gerichte feedbackvragen aan de mentor uit voort. De student gebruikt deze feedback in een doorlopende cyclus van voorbereiden, uitvoeren, feedback verzamelen en bijstellen van het handelen.
Bij de afronding van de dag reflecteren de mentor en de individuele student in 15 minuten op de gegeven onderwijsactiviteiten. De student haalt hier zelf zijn actiepunten uit. Op basis hiervan bereid de student zijn nieuwe onderwijsactiviteiten voor.

2.2.4 Een week op het instituut

Tijdens een instituut week zijn er afwisselend bijeenkomsten voor specifiek de context van het klaslokaal of de gymzaal en bijeenkomsten waar de universele context van het docentschap centraal staat.
Gedurende de coaching is er ruimte voor groepsbijeenkomsten, werken in de ontwerpateliers en individuele gesprekken. Ook worden er workshops georganiseerd om het leerproces van de student te ondersteunen, voorbeelden hiervan zijn workshops feedback geven en ontvangen, het opbouwen van een ontwikkelportfolio en het stellen van persoonlijke leerdoelen. In het ontwerpatelier binnen een kernteambijeenkomst wordt er onder begeleiding gewerkt aan het voorbereiden en evalueren van lessen in de stage. Tot slot is er ruimte voor zelfstudie waarin studenten zelfstandig kennisclips en literatuur kunnen bestuderen of samen kunnen werken aan beroepsproducten.
Op gezette tijden zijn in de zelfstudieruimte de vakdocenten beschikbaar voor vragen van studenten over specifieke vakinhoud en vakdidactiek.

2.2.5 Snuffelstage voortgezet onderwijs (VO) in P-fase

Aan het begin van het tweede semester krijgen de studenten de ruimte om een week in het voortgezet onderwijs snuffelstage te lopen. Deze stage is bedoeld om studenten van de PABO-halo een inkijkje te

geven in hoe bewegingsonderwijs wordt gegeven in het voortgezet onderwijs, als essentieel onderdeel van hun opleiding.
Er is een week aangewezen in het rooster waarop studenten hun snuffelstage kunnen lopen. Bij voorkeur organiseren de studenten het zo dat ze ook hier in groepjes van minimaal twee en maximaal 4 studenten stagelopen

Tijdens de snuffelstage is er een contactmoment met de instituuts-/schoolopleider en de mentor van de school. Dit biedt zowel de student als de begeleiders de mogelijkheid om vragen te stellen, feedback te ontvangen/geven en eventuele knelpunten te bespreken. Het contactmoment dient als ondersteuning en begeleiding gedurende de stageperiode.

Belangrijk om te weten is dat de snuffelstage in het voortgezet onderwijs geen stagevergoeding biedt.

2.2.6 Bekwaamheid aantonen in de praktijk

Binnen de leeruitkomsten staan eisen geformuleerd waar je naar toe werkt om de leeruitkomst te behalen. Praktijkleren, coaching en toetsing vormen hierbij één samenhangend geheel. In de praktijk verzamelt de student bewijsmateriaal voor het aantonen van leeruitkomsten en wordt feedback gebruikt om het leerproces continu bij te sturen. De leeruitkomsten (zie bijlage) vormen hierbij de inhoudelijke basis.
Tijdens de praktijkweken werk je aan de hand van jouw geformuleerde leerdoelen toe naar het behalen van deze eisen en toon je aan dat je deze minimaal op voldoende niveau beheerst. Binnen de opleidingsschool OZWH werken we met het Feedbackformulier Praktijkleren (te vinden op de website van OZWH). Aan de hand van dit formulier kun jij als student monitoren waar je staat in je ontwikkeling op verschillende ontwikkelingsgebieden. Dit formulier vormt dus ook altijd de leidraad bij stagebezoeken door je instituuts- en schoolopleiders. Op basis van dit formulier kun je gerichte feedback vragen en kun je jouw persoonlijke leerroute vormgeven. Dit formulier en de feedback die je aan de hand hiervan verzamelt, vormen input voor de toetsproducten waarmee je je leeruitkomsten aantoont. De praktijk vormt daarmee de belangrijkste bron voor het verzamelen van bewijsmateriaal voor het aantonen van leeruitkomsten.

2.2.7 Stage in de hoofdfase

De stage in het tweede jaar richt zich in het eerste semester van het schooljaar op het jonge kind, en in het tweede semester op omgaan met verschillen. In jaar drie starten studenten met stage lopen in het Voortgezet onderwijs in de gymzaal. De PO stage in jaar drie bevat dus de helft van de week, en in ieder geval op donderdag als stagedag. De modules die studenten in jaar 3 volgen zijn in semester 1: leren, bewegen en innoveren en in semester 2: het voorgezet onderwijs, onderwijs aan kinderen in de tienerleeftijd.
Er geldt een ingangeis voor de stage in de hoofdfase: minimaal 45 ECTS uit de propedeuse moeten zijn behaald.

2.2.8 Stage in de afstudeerfase

Tijdens de afstudeerfase verschuift het praktijkleren naar het aantonen van startbekwaamheid en het functioneren als beginnend beroepsprofessional. Studenten solliciteren in deze fase zelf op een stageplek en stemmen hun werkzaamheden op de stageschool af met de schoolcontext en begeleiders. De student loopt gedurende de gehele afstudeerfase individueel stage, waarbij zowel de context van het klaslokaal als de gymzaal behouden blijft, passend bij de dubbele bevoegdheid van de opleiding.
De afstudeerfase bestaat uit 90 EC en is opgebouwd uit twee onderdelen:

- In het eerste semester (30 EC) staat het thema ‘De wereld in en om de school’ centraal. De student verbreedt hierbij het perspectief door verschillende contexten binnen en rondom de school met elkaar te verbinden. In deze fase loopt de student iedere week twee stagedagen: één dag in de gymzaal en één dag in het klaslokaal, gecombineerd met twee terugkomdagen op De Haagse Hogeschool. De stage vormt een belangrijke leeromgeving waarin deze verbinding zichtbaar wordt in het handelen.
- In de daaropvolgende twee semesters (60 EC) staat de startbekwaamheid centraal. De student functioneert steeds zelfstandiger in de praktijk en ontwikkelt zich tot een leraar die

verantwoordelijkheid kan dragen voor het primaire proces. In het laatste afstudeerjaar bestaat de weekindeling uit één terugkomdag (maandag) en vier stagedagen. Studenten zijn gedurende deze periode zowel actief in de gymzaal als in het klaslokaal, waarbij de verhouding kan variëren (bijvoorbeeld 3-1 of 1-3). Deze flexibiliteit maakt het mogelijk om gedurende een periode een LIO-stage te vervullen.

Binnen de afstudeerstage:

- levert de student een actieve bijdrage aan de ontwikkeling van de school;
- werkt de student aan een beroepsproduct waarin de onderzoekscyclus wordt toegepast;
- toont de student aan dat hij/zij startbekwaam is als groepsleerkracht én als leraar lichamelijke opvoeding;
- groeit de student toe naar een situatie waarin zelfstandig lesgegeven en verantwoordelijkheid genomen wordt voor groepen leerlingen.

De afstudeerstage wordt georganiseerd binnen de bestaande structuur van de HALO, die sterk procesgericht is ingericht. Binnen deze structuur is ruimte voor het realiseren van specifieke PABO-leeruitkomsten. De begeleiding blijft plaatsvinden in samenwerking tussen instituutsopleider, schoolopleider en mentoren.

In het semester ‘De wereld in en om de school’ wordt gewerkt met één geïntegreerd stagebezoek, voor beide contexten. In dit bezoek staat de ontwikkeling van de student in zowel het klaslokaal als de gymzaal centraal. Tijdens het stagebezoek worden observaties, feedback en de adviezen van de werkplekbegeleider(s) meegenomen om de voortgang te duiden.

De werkplekbegeleider (mentor) speelt een belangrijke rol in de begeleiding van de student en geeft doorlopend gerichte feedback op het professioneel handelen. Daarnaast stelt de mentor een adviesbeoordeling op over het functioneren van de student. Deze wordt besproken tijdens een stagebezoek, waarbij de voortgang en ontwikkeling van de student worden gekoppeld aan de leeruitkomsten.
De beoordeling van de afstudeerfase is gebaseerd op leeruitkomsten die in de praktijk worden aangetoond. Dit gebeurt onder andere via het handelen in de stage, het beroepsproduct en het portfolio. De toetsing bestaat uit een assessment in de vorm van een criteriumgericht interview op basis van het portfolio en wordt beoordeeld door twee assessoren.

Er geldt een ingangseis voor de stage in de afstudeerfase: minimaal 145 ECTS moeten zijn behaald.

2.3 Begeleiding door kernteams

Binnen de besturen zijn er basisscholen geselecteerd die samen met de PABO-HALO de studenten opleiden, begeleiden en beoordelen. Basisscholen die studenten opleiden (opleidingsscholen genaamd), worden daarbij ondersteund door een kernteam. Kernteams bestaan uit een combinatie van instituutsopleiders (docent van de PABO-HALO) en schoolopleiders (een opleider uit het basisonderwijs). De naam kernteam heeft niet alleen betrekking op deze opleiders, maar wordt gebruikt voor het team van studenten, mentoren en opleiders die samen deel uitmaken van dit kernteam.

Een kernteam is verbonden aan een aantal basisscholen onder één of meerdere besturen. In een kernteam vallen studenten die op de basisscholen van het kernteam stagelopen.

Rolverdeling in kernteam

Twee mentoren

Binnen de PABO-HALO variant hebben studenten twee mentoren. Eén in de context van de klas en één in de context van de gymzaal.

De mentor is verantwoordelijk voor de begeleiding van een student bij het werkplekleren in de dagelijkse praktijk op school.

De mentor:

- Is de leerkracht van de klas of de gymzaal
- fungeert als vraagbaak en sparringpartner van de student en geeft de student voldoende gelegenheid om ervaring op te doen;
- geeft systematisch feedback aan de student over lesvoorbereidingen en uitgevoerde lessen/ activiteiten;
- informeert de school- en/of instituutsopleider over de voortgang van de student.

De schoolopleider

De schoolopleider is 'algemeen begeleider en opleider' van een groep studenten op één of meerdere basisscholen.

De schoolopleider:

- verricht periodiek lesbezoeken en observeert, evalueert en bespreekt lessen/ activiteiten van de studenten;
- geeft feedback aan de hand van de gestelde beoordelingscriteria en geldende procedures van de PABO-HALO het praktijkgedeelte van de opleiding van de studenten in samenwerking met de instituutsopleider;
- organiseert, in nauwe samenwerking met de instituutsopleider, kernteambijeenkomsten en (intervisie)bijeenkomsten die studenten ondersteunen bij het uitbreiden en intensiveren van het handelingsrepertoire;
- bewaakt de voortgang in het leerproces van studenten, onderneemt in overleg met de mentor gepaste actie bij eventuele belemmeringen in het leerproces;
- fungeert als contactpersoon en aanspreekpunt voor alle zaken rondom samen opleiden en werkplekleren binnen de school/scholen;
- verstrekt relevante informatie over het samen opleiden aan de mentoren.

De instituutsopleider

De instituutsopleider treedt vanuit de PABO-HALO op als algemeen begeleider van de studenten en fungeert vanuit de PABO-HALO als contactpersoon en aanspreekpunt rondom het praktijkleren.

De instituutsopleider:

- is studieloopbaanbegeleider van de studenten;
- verricht periodiek lesbezoeken en observeert, evalueert en bespreekt lessen/ activiteiten van de studenten;
- geeft feedback aan de hand van de gestelde beoordelingscriteria en geldende procedures van de PABO-HALO het praktijkgedeelte van de opleiding van de studenten in samenwerking met de schoolopleider;
- organiseert, in nauwe samenwerking met de schoolopleider, kernteambijeenkomsten en (intervisie)bijeenkomsten die studenten ondersteunen bij het uitbreiden en intensiveren van het handelingsrepertoire;
- zet zich in voor een optimale organisatorische en inhoudelijke afstemming tussen de PABO-HALO en de school.

Bezoeken van de schoolopleider en instituutsopleider gedurende de opleiding

- De schoolopleiders en instituutsopleiders doen de bezoeken alleen, in samenwerking met de mentoren.
- Het kan voorkomen dat een andere docent van het instituut het bezoek afneemt. (I.p.v. de gekoppelde instituutsopleider).
- De student zorgt ervoor dat de mentoren bij elk bezoek hun (vak)specifieke feedback aanleveren in het feedbackformulier van het praktijkleren.
- Het uitgangspunt is dat de student in de propedeuse en hoofdfase per studiejaar minimaal 2 bezoeken in gymzaal ontvangt en 2 bezoeken in het klaslokaal.

- De eerste 3 jaren kunnen de instituutsopleider & schoolopleider feedbackbezoeken afleggen in beide contexten, omdat de mentoren hun vakspecifieke input geven. In de praktijk proberen zoveel mogelijk de vakexperts bij hun eigen context op stagebezoek te laten gaan.
- In afstudeerfase komen er per half jaar een stagebezoek waarin beide contexten (HALO en PABO) worden besproken.

2.4 Plaatsing

Alle studenten worden aan een basisschool verbonden. In de hoofdfase maakt een stage binnen het Voortgezet Onderwijs onderdeel uit van het curriculum. Gedurende de hele opleiding doe je ervaring op bij minimaal drie verschillende basisscholen en een school voor voortgezet onderwijs. De kernteambijeenkomsten vinden plaats op een van de scholen uit het kernteam, daar waar studenten bestuuroverstijgend kiezen voor een workshop. In de praktijk betekent dit dat je als student verschillende basisscholen bezoekt. De schoolopleider in het kernteam is het eerste aanspreekpunt voor jou en de basisschool.
Om plaatsing op een basisschool mogelijk te maken, zijn een aantal voorwaarden voor student en basisschool geformuleerd:

- Je hebt als student een Verklaring Omtrent het Gedrag in bezit, een V.O.G. Het aanvraagformulier voor de V.O.G. waarmee je naar de Gemeente gaat, kan je aanvragen bij het praktijkbureau. LET OP: het aanvragen van een V.O.G kan een aantal weken duren en je mag niet starten met je stage zonder V.O.G.. Je overhandigt je V.O.G. aan het bestuur waar jouw stageschool aan verbonden is.
- Je blijft als student in principe een heel jaar op dezelfde basisschool en je krijgt hier de mogelijkheid om je te oriënteren op groep 1 t/m 8 in zowel de context van de klas als de context van de gymzaal.
- Er wordt bij de plaatsing van studenten op een basisschool zoveel mogelijk rekening gehouden met de reisafstand naar de stageschool.
-
- Praktijkleren op scholen waar een familielid werkt of waar de student als kind op school zat wordt vermeden.
- Het praktijkleren is nadrukkelijk bedoeld als leersituatie en valt daarom niet samen met een eventueel verzoek tot vervanging van een zieke leerkracht.

De eerste drie studiejaren worden de studenten door de PABO-HALO en de samenwerkende besturen op een opleidingsschool geplaatst. Het vierde en vijfde jaar solliciteer je zelf op een opleidingsschool van jouw keuze.

Stagelopen op niet convenant scholen

Mocht je om onderwijskundige redenen stage willen lopen op een school die buiten het samenwerkingsconvenant valt (pas mogelijk vanaf jaar 2), dan dien je hiervoor een verzoek in bij de stagecoördinator. Je moet kunnen beargumenteren waarom jouw wensen niet passen bij een van de scholen waar de PABO-HALO mee samenwerkt en je moet kunnen aantonen dat de school waar je stage gaat lopen kwalitatieve begeleiding kan leveren en een voldoende beoordeling door de onderwijsinspectie heeft. Daarnaast moet er ruimte zijn op de school om stage te lopen zowel in de klas als in de gymzaal conform de data in de stagekalender.
De student kan een aanvraag voorleggen aan de stagecoördinator.

De student overlegt dan een **plan van begeleiding** door de beoogde stageschool. Dit betreft de verantwoording van de wijze waarop de school zorgdraagt voor de objectieve begeleiding. Hierin wordt ook aangegeven wie er namens de school op kan treden als adviserende beoordelaar en wat zijn/haar ervaring en expertise hier mee is. De student toont bijvoorbeeld aan dat er op de school voor coaching gekwalificeerde begeleiders zijn en/of kan aantonen dat de begeleider VIB (video interactie begeleiding) gekwalificeerd is en /of de begeleider BKE gecertificeerd is en/of de begeleider een assessment

certificaat heeft.
Als de school een convenant heeft met een andere gerenommeerde Pabo-opleiding dan kan de student hiervoor ook de certificaten gebruiken die daar zijn verkregen.

Het is de eigen verantwoordelijkheid van de student om te bepalen of de leeruitkomsten te behalen zijn op deze stageplek. Zo moet er ruimte zijn om alle lessen die op de PABO-HALO worden aangeboden, zoals b.v. muziek, drama, beeldend, kleutergym, in de praktijk kunnen worden gegeven. Als bepaalde vakken op de praktijkschool niet kunnen worden uitgevoerd, is de school niet geschikt om te stage te lopen en zal geen toestemming gegeven worden.
Uiteraard moet de school open staan voor contact met de instituutsopleiders van de PABO-HALO van De Haagse Hogeschool. De school neemt kennis van het PABO-HALO curriculum en biedt mogelijkheden aan de studenten om te voldoen aan de beroepseisen, waaronder onderzoeksvaardigheden. De school ondertekent het stagecontract zoals opgesteld door De Haagse Hogeschool. Het is mogelijk dat er geen sprake is van stagevergoeding op een school die niet aangesloten is bij de opleidingsschool.

Pas na officiële toestemming van de stagecoördinator kan de stage worden gestart en t.z.t. de stagebezoeken worden gepland.

Veranderen van opleidingsschool

Mochten er zich problemen voordoen met betrekking tot het praktijkleren, dan worden deze zoveel mogelijk in het kernteam besproken en opgelost. Als gesprekken niet leiden tot een bevredigende oplossing dan kan besloten worden het praktijkleren op deze plek te stoppen. De opleiding heeft hierin de uiteindelijke beslissingsbevoegdheid.
Als er besloten wordt om het praktijkleren of de studie (tijdelijk) stop te zetten, wordt de stagecoördinator van de opleiding en de bovenschoolse stagecoördinator van het bestuur door de student geïnformeerd. Een tijdelijke stop heeft waarschijnlijk studievertraging tot gevolg.

2.5 Studieloopbaanbegeleiding

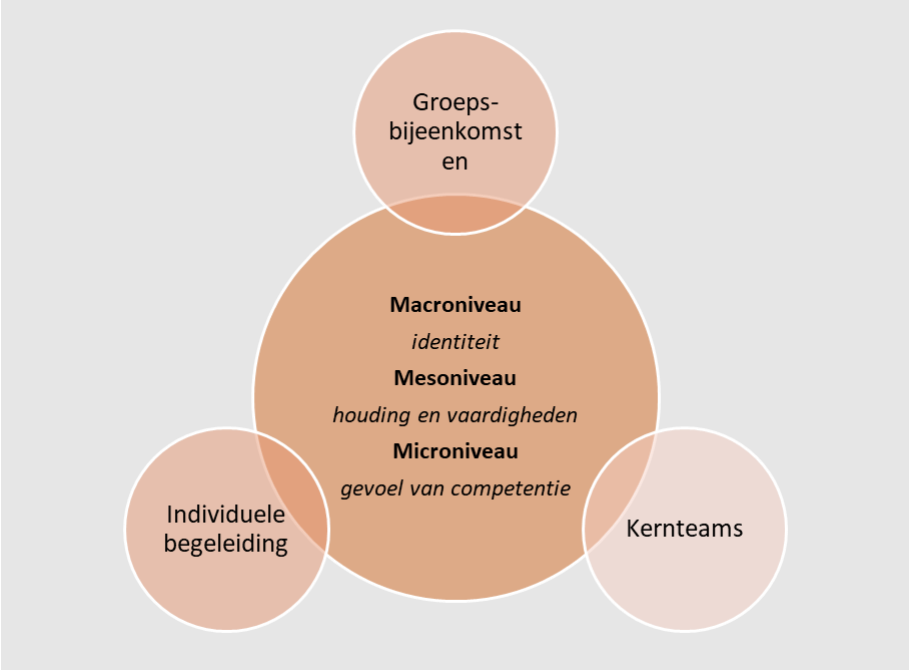
In de PABO/HALO-opleidingsvariant krijgt de student coaching en begeleiding op maat, die passend is bij de fase in de opleiding en wordt afgestemd op persoonlijke behoeften en ambities van de individuele student in relatie tot de leeruitkomsten en de semesterthematiek. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is dat we uitgaan van wat de student al kan. De startpositie van beginnende studenten is niet uniform, afhankelijk van de vooropleiding, eventuele werkervaring en persoonlijke voorkeuren en talenten is iedere student uniek.

Hoofdstuk 3 Persoonlijke ontwikkeling & begeleiding

Vanaf de start van de opleiding krijgt de student individuele begeleiding door middel van persoonlijke coachgesprekken. We streven ernaar de student binnen korte tijd te leren kennen, zodat het mogelijk wordt de student goed te volgen en te ondersteunen in zijn of haar leerproces en persoonlijke ontwikkeling. Gedurende de opleiding bepaalt de student de frequentie, kaders en vorm van de individuele begeleiding. De individuele begeleiding is voornamelijk gericht op het welbevinden, de persoonlijke ontwikkeling, de studievoorgang en de loopbaanontwikkeling. De coach binnen het PABO-HALO opleidingstraject kan tevens de instituutsopleider van de student zijn binnen het kernteam, maar kan ook een docent zijn die alleen de student op de opleiding begeleidt. De samenwerking tussen de docent en het kernteam is hierin wel gewaarborgd.

Niveaus in coaching

De coaching vindt in alle vormen plaats op drie niveaus; het macroniveau, het mesoniveau en het microniveau. Bij het macroniveau richt de coaching zich op het ontdekken van de persoonlijke normen, waarden, overtuigingen en daarmee de eigen identiteit, missie en visie van de student. Het gaat daarbij om de kernvraag ‘Wat maakt dat je op deze manier handelt?’ Deze manier van coaching ontstijgt dan ook de specifieke situatie. In het mesoniveau focust de coaching zich op de professionele houding en vaardigheden van de student. De vraag ‘Hoe functioneer ik in deze context?’ staat daarbij centraal. In het mesoniveau ligt de nadruk veelal op de leeruitkomsten en het functioneren in de praktijk. Tot slot gaat coaching op microniveau over persoonlijke gevoel van competentie. De vraag ‘Wat kan ik en wat voel ik?’ komt daarbij steeds terug. De coaching richt zich in het microniveau op het formuleren van ontwikkeldoelen, zelfreflectie en feedback. In onderstaand figuur worden de vormen (individuele begeleiding, groepsbijeenkomsten en kernteambijeenkomsten) en niveaus van coaching samengevat.

Figuur 1. *Vormen en niveaus van coaching in de PABO/HALO-opleidingsvariant.*

3.1 Het praktijkleren

De leeruitkomsten beschrijven de criteria waaraan een student moet voldoen. Het feedbackformulier Praktijkleren is hierbij ondersteunend.

Begeleiding praktijkleren door het kernteam

Je maakt als student deel uit van een kernteam met een schoolopleider en instituutsopleider. Binnen dit kernteam werk je actief samen met medestudenten aan het onderzoeken, ontwerpen, voorbereiden en evalueren van onderwijs, dit gebeurt twee wekelijks tijdens de ontwerpateliers op het instituut en tijdens de kernteambijeenkomsten. Studenten bespreken onderling en met de opleiders hun ervaringen in de stage. Het kernteam is de beste plek om je vragen te stellen, je successen en onzekerheden te delen en om vragen te stellen!

Het bezoeken van studenten op de opleidingsschool

De school- en instituutsopleider uit het kernteam komen samen minimaal vier keer per jaar voor een praktijkbezoek (waarvan 2 keer in de context van de klas en 2 keer in de context van de gymzaal). Het kan voorkomen dat een andere docent van het instituut het bezoek afneemt. (I.p.v. de gekoppelde instituutsopleider).
Drie werkdagen voordat je bezoek krijgt van de instituuts- of schoolopleider geef je hen inzicht in je ontwikkeling en stuur je hen je voorbereiding voor het bezoek op. Voordat je een bezoek krijgt, zorg je ervoor dat jouw beide mentoren (leerkracht van de klas en leerkracht bewegingsonderwijs) het feedbackformulier invult. Ook dit formulier stuur je drie werkdagen van tevoren naar je school- of instituutsopleider. In het gesprek na afloop van je onderwijsactiviteit zal dit formulier worden meegenomen als advies bij jouw voortgang van de afgelopen periode.
Nadat jij een onderwijsactiviteit hebt verzorgd, volgt een gesprek tussen de opleider en jouw mentor. Vervolgens haak jij aan bij dit gesprek en bespreken jullie de gegeven les en jouw functioneren in de afgelopen periode. Je laat in dit gesprek zien hoe je werkt aan de bekwaamheidseisen, wat je geleerd hebt en wat de volgende uitdaging is in jouw ontwikkeling tot startbekwaam leerkracht. Uitgangspunt hierbij zijn de beroepsproducten waaraan jij werkt om het behalen van de leeruitkomsten aan te tonen.
Op de praktijkkalender tref je de weken aan waarin deze bezoeken gepland zijn.

Bijlagen

Bijlage 1: Feedbackformulier praktijkleren

Alle formulieren staan op Brightspace en zijn te vinden op de website van de Opleidingsschool Zuid-West Holland: https://www.ozwh.nl/informatiebank/feedbackformulier-pabo-halo/

Voor meer informatie over de opleiding zie onze kennisclip in: https://www.ozwh.nl/informatiebank/uitleg-pabo-halo-opleidingsvariant/

Bijlage 2 Overzicht leeruitkomsten per semester en opleidingsfase

Propedeuse	**PABO**	**HALO**	**Universeel**
Semester 1 *Oriëntatie op het beroep*	Mijn klaslokaal Kennis en vaardigheden PABO Propedeuse	Mijn gymzaal	Mijn leerling
Praktijkleren: groep 3 t/m 6			
Semester 2 *Pedagogisch/ didactisch handelen*		Kennis en vaardigheden HALO Propedeuse	Ontwerpen, realiseren en evalueren van onderwijsactiviteiten Pedagogisch handelen Mijn school Rapporteren over de eigen ontwikkeling
Praktijkleren: groep 1,2 & 7,8 & VO (VMBO-onderbouw)			
Hoofdfase	**PABO**	**HALO**	**Universeel**
Semester 1 *De ontwikkeling van het kind*	De jonge leerling	Beweging van de leerling	De brede ontwikkeling van de leerling
Semester 2 *Omgaan met verschillen*			Onderwijs voor iedereen Differentiatie Mijn groep en de groepsdynamiek
Semester 3 *Leren, bewegen en innoveren*	Kennis en vaardigheden PABO Hoofdfase Samenhangend onderwijs verzorgen	Stimuleren van een actieve en gezonde leefstijl	Ontwerpen van geïntegreerd onderwijs
Semester 4 Het voortgezet onderwijs	Digitale geletterdheid	Bewegen voor iedereen	Onderwijs aan leerlingen in de tienerleeftijd De professionele dialoog

Afstudeerfase	**PABO**	**HALO**	**Universeel**
Semester 1 *De wereld in en om de school*	Vakinhoud en vakdidactiek overige schoolvakken	Vakvisie en leerplanontwikkeling	Mijn professionele identiteit en bijdragen aan de leef- en leeromgeving
Semester 2 *Startbekwaam – Leraar in opleiding* Semester 3 *Startbekwaam - Schoolontwikkeling*	Vakbekwaam professional basisonderwijs	Vakbekwaam professional lichamelijke opvoeding	Verantwoordelijk voor het primaire proces Mijn bijdrage aan het onderwijs

Propedeusefase

P-Semester 1, Oriënteren op het beroep

Universele leeruitkomsten	pabo- specifieke leeruitkomsten	HALO-specifieke leeruitkomsten

1.	**MIJN LEERLING**
1.1	Ik portretteer (beschrijf) leerlingen in hun leer- en leefomgeving door het voeren van gesprekken met en observaties van de leerling en relateer dat aan mijn eigen leer- en leefomgeving.

1.	**MIJN KLASLOKAAL**
1.1.1	Ik ontwerp en realiseer diverse eenvoudige onderwijsactiviteiten op het gebied van taal en rekenen op basis van leerdoelen, waarbij ik rekening houd met de beginsituatie van en verschillen tussen de leerlingen en plaats dit in een vakdidactisch en theoretisch perspectief met ondersteuning van een deskundige.
1.1.2	Ik ontwerp en realiseer diverse eenvoudige onderwijsactiviteiten op het gebied van wereldoriëntatie en kunst op basis van leerdoelen, waarbij ik rekening houd met de beginsituatie van en verschillen tussen de leerlingen en plaats dit in een vakdidactisch perspectief met ondersteuning van een deskundige.
1.1.3	Ik verantwoord mijn pedagogisch en didactisch handelen bij de door mij ontworpen onderwijsactiviteiten op basis van de in de propedeuse aangeboden kennis en inzichten en formuleer mogelijke aanpassingen op mijn handelen.

2.	**KENNIS EN VAARDIGHEDEN PABO PROPEDEUSE**
2.1.1	Ik beheers de eigen kennis en vaardigheid Rekenen-Wiskunde op propedeuseniveau.
2.1.2	Ik beheers de eigen kennis en vaardigheid Nederlands op propedeuseniveau.
2.1.3	Ik beheers de door de opleiding geselecteerde concepten uit de landelijke kennisbases* PABO en daarmee samenhangende vaktheorieën op propedeuseniveau.

**Het betreft de volgende kennisbases: Engels, Aardrijkskunde, Geschiedenis, Natuurwetenschappen & Technologie, Beeldend Onderwijs, Muziek, Dans & Drama, Handschriftonderwijs & Schrifteducatie en Geestelijke stromingen.*

1.	MIJN GYMZAAL
1.2.1	Ik ontwerp en realiseer een brede diversiteit aan eenvoudige onderwijsactiviteiten in de gymzaal op basis van leerdoelen, waarbij ik rekening houd met de beginsituatie van en verschillen tussen de leerlingen en laat daarbij een effectieve organisatie van tijd, ruimte en materialen zien en zorg daarbij voor een veilige beweegomgeving met ondersteuning van een deskundige.
1.2.2	Ik verantwoord mijn pedagogisch en didactisch handelen bij de door mij ontworpen onderwijsactiviteiten op basis van de in de propedeuse aangeboden kennis en inzichten en formuleer mogelijke aanpassingen op mijn handelen.

P-Semester 2, Pedagogisch en didactisch handelen

2.	ONTWERPEN, REALISEREN EN EVALUEREN VAN ONDERWIJSACTIVITEITEN
2.1	Ik ontwerp, realiseer en evalueer een diversiteit aan eenvoudige onderwijsactiviteiten die aansluiten bij de doelgroep en de beoogde leerdoelen, gebruikmakend van passende leermiddelen met ondersteuning van een deskundige.
2.2	Ik maak op verschillende manieren contact met individuele en groepen leerlingen en onderbouw hoe dit bijdraagt aan een veilig en stimulerend leerklimaat voor de groep met ondersteuning van een deskundige.
2.3	Ik observeer en analyseer de (tussentijdse) resultaten van de beoogde leerdoelen en pas mijn vervolgonderwijs hierop aan.
2.4	Ik verantwoord mijn pedagogisch en didactisch handelen op basis van de propedeuse aangeboden kennis en inzichten en advies van deskundigen en formuleer hiermee mogelijke aanpassingen op mijn handelen.

3.	MIJN SCHOOL

3.1	Ik visualiseer (in kaart brengen) mijn stageschool en betrek daarin de onderwijsvisie, het schoolplan, de organisatie en plaats dit in een breder perspectief van het Nederlandse onderwijssysteem en actuele ontwikkelingen.

4.	**RAPPORTEREN OVER DE EIGEN ONTWIKKELING**
4.1	Ik presenteer aan de hand van concrete voorbeelden en ervaringen in de school mijn opvatting over goed onderwijs en leraarschap en betrek daarbij diverse perspectieven, leertheorieën en onderwijsvisies.
4.2	Ik reflecteer kritisch op mijn ontwikkeling als (vak)leerkracht en benoem mijn ontwikkelingsbehoeften op basis van de drie bekwaamheidseisen (pedagogisch bekwaam, vakinhoudelijk bekwaam en vakdidactisch bekwaam) en verkregen feedback.

2.	**KENNIS EN VAARDIGHEDEN HALO PROPEDEUSE**
2.2.1	Ik presenteer een uitgevoerde bewegingsanalyse van een persoon en laat daarin zien dat ik kan bepalen welke fase van motorische ontwikkeling de persoon zit en welke consequenties ik zie voor leerhulp, waarbij motorische leerprincipes zijn toegepast.

Hoofdfase

H1-Semester 1, De ontwikkeling van het kind

Universele leeruitkomsten	pabo- specifieke leeruitkomsten	HALO-specifieke leeruitkomsten

3	**DE JONGE LEERLING**
3.1.1	Ik ontwerp, realiseer en evalueer een rijke speelleeromgeving voor jonge leerlingen met hoeken en materialen op basis van leerdoelen die de brede ontwikkeling van de leerling stimuleert. Ik stem mijn ontwerp af met collega's en schakel in de realisatie bewust tussen mijn rol als leider, begeleider en inspirator.
3.1.2	Ik verantwoord de door mij ontworpen speelleeromgeving vanuit de ontwikkelingsfase van de leerlingen en reflecteer op mijn pedagogisch en didactisch handelen op basis van relevante kennis en inzichten, advies van collega's, medestudenten en feedback van leerlingen en formuleer hiermee mogelijke aanpassingen op mijn ontwerp en handelen.

3	**BEWEGING VAN DE LEERLING**
3.1.1	Ik ontwerp, realiseer en evalueer in overleg met collega's diverse onderwijsactiviteiten uit verschillende beweegdomeinen voor een brede doelgroep op basis van leerdoelen die aansluiten bij de behoeften en ontwikkelingsfase van de leerlingen. Ik volg de voortgang en toets en analyseer de behaalde resultaten van mijn leerlingen.
3.1.2	Ik verantwoord de door mij ontworpen onderwijsactiviteiten uit verschillende beweegdomeinen vanuit de ontwikkelingsfase van de leerling en reflecteer op mijn pedagogisch en didactisch handelen op basis van relevante kennis en inzichten, advies van collega's, medestudenten en feedback van leerlingen en formuleer hiermee mogelijke aanpassingen op mijn handelen.

5.	**DE BREDE ONTWIKKELING VAN DE LEERLING**
5.1	Ik beschrijf de ontwikkeling en het gedrag van een groep en individuele leerlingen op basis van observaties en kennis van ontwikkelingspsychologie, sociaal-culturele achtergrond, pedagogiek en didactiek.
5.2	Ik ontwerp en realiseer een brede diversiteit aan onderwijsactiviteiten voor een specifieke doelgroep waarin ik mijn kennis van ontwikkelingspsychologie, pedagogiek en didactiek toepas. Ik reflecteer op de toepassing van (een deel) deze onderwijsactiviteiten en ga daarbij in op de wijze waarop ik inspeel op de (verschillen in) ontwikkeling van de leerlingen.

H1-Semester 2, Omgaan met verschillen

7	ONDERWIJS VOOR IEDEREEN
7.1	Ik breng de interne en externe zorgstructuur van de school in kaart op basis van documentatie en gesprekken met de verschillende stakeholders.
7.2	Ik pas mijn handelen aan om een passend aanbod te realiseren voor al mijn leerlingen door het analyseren van de individuele ontwikkelbehoeften, de aanwezige diversiteit, mijn onderwijsaanbod en mijn pedagogisch-didactisch handelen, gebruikmakend van een diversiteit aan informatiebronnen. Ik onderbouw en verantwoord mijn handelen en passende aanbod op basis van actuele en relevante kennis en inzichten.

8	DIFFERENTIATIE
8.1	Ik ontwerp, realiseer en onderbouw een gedifferentieerd onderwijsaanbod voor al mijn leerlingen op basis van het continu volgen van hun ontwikkeling. Ik stel mijn pedagogisch en didactisch handelen tijdens en na de les zo nodig bij op basis van de behaalde resultaten, reflectie en verantwoording.

9	MIJN GROEP EN DE GROEPSDYNAMIEK
9.1	Ik realiseer een motiverend leerklimaat en speel in op gedragingen en groepsprocessen die dit leerklimaat kunnen beïnvloeden en doe dit op een flexibele en effectieve manier. Ik houd in mijn handelen rekening met individuele mogelijkheden, wensen en behoeften van lerenden en bewaak daarin mijn eigen grenzen. Ik onderbouw en verantwoord mijn handelen op basis van actuele en relevante kennis en inzichten.
9.2	Ik realiseer een veilig pedagogisch klimaat voor zowel individuele leerlingen als een groep leerlingen. Ik handel in het contact met leerlingen vanuit persoonlijke aandacht, empathie, conform beroepsethische normen en doe hierbij recht aan de aanwezige diversiteit. Ik onderbouw en verantwoord mijn handelen op basis van actuele en relevante kennis en inzichten.

H2-semester 3, Leren Bewegen en Innoveren

Universele leeruitkomsten	pabo- specifieke leeruitkomsten	HALO-specifieke leeruitkomsten

SAMENHANGEND ONDERWIJS VERZORGEN
Ik ontwerp, realiseer en evalueer samenhangend onderwijs waarin verschillende vakdisciplines worden afgestemd. Ik maak daarin doelgericht en navolgbaar gebruik van diverse vakgebieden, bijpassende vakdidactiek, media, middelen en materialen. Ik volg de voortgang en toets en analyseer de behaalde resultaten van mijn leerlingen.
Ik reflecteer kritisch op de door mij gemaakte keuzes voor de toegepaste vakdidactiek, media, middelen, materialen en evaluatiemethoden tijdens de door mij uitgevoerde onderwijsactiviteiten en maak de transfer naar andere toekomstige doelgroepen en onderwijsactiviteiten.

INNOVATIEF ONDERWIJS ONTWERPEN
Ik ontwerp samen met anderen innovatief en thematisch onderwijs met passende werkvormen, materialen, media en evaluatiemethoden waarin een brede diversiteit aan vakgebieden en onderwijsactiviteiten geïntegreerd wordt aangeboden binnen en/of buiten de school passend bij de doelstellingen en beginsituatie van de leerlingen.
Ik onderbouw en verantwoord de gemaakte keuzes van het door mij ontworpen innovatieve en thematische onderwijs met gebruik van vakliteratuur.

STIMULEREN VAN EEN ACTIEVE EN GEZONDE LEEFSTIJL
Ik lever een substantiële bijdrage aan het realiseren of optimaliseren van een actieve en gezonde schoolomgeving. Ik onderbouw en verantwoord mijn handelen op basis van actuele en relevante kennis en inzichten.
Ik coördineer een project op het gebied van bewegen, sport en/of gezondheid waarin verschillende belanghebbenden binnen en buiten de school betrokken zijn. Ik baseer me daarbij op een door mijzelf opgesteld projectplan en principes van projectmatig werken en projectmanagement. Ik onderbouw en verantwoord mijn handelen op basis van actuele en relevante kennis en inzichten.

KENNIS EN VAARDIGHEDEN PABO HOOFDFASE (5 EC)
Ik beheers de eigen kennis en vaardigheid Nederlands op hoofdfaseniveau. (1 EC)
Ik beheers de eigen kennis en vaardigheid Rekenen-Wiskunde op hoofdfaseniveau. (1 EC)
Ik beheers de door de opleiding geselecteerde concepten uit de landelijke kennisbases* PABO en daarmee samenhangende vaktheorieën op hoofdfaseniveau. (3 EC)

H-semester 4, Het Voortgezet Onderwijs

Universele leeruitkomsten	pabo- specifieke leeruitkomsten	HALO-specifieke leeruitkomsten

ONDERWIJS AAN LEERLINGEN IN DE TIENERLEEFTIJD
Ik ontwerp, realiseer en evalueer leertrajecten voor leerlingen in de tienerleeftijd waarin de talenten en leer- en ontwikkelbehoeften van leerlingen tot hun recht komen. Ik baseer deze leertrajecten op kennis over de sociaal-emotionele, fysieke en morele ontwikkeling van leerlingen in deze leeftijdsfase en besteedt hierbij aandacht aan groepsdynamica, het belang van peers, sociale media en het puberbrein.
Ik verantwoord mijn pedagogisch en didactisch handelen en ga daarbij in op de ontwikkelingsfase van de leerlingen, groepsdynamica, het belang van peers, sociale media en het puberbrein. Ik betrek hierin het advies van collega's, medestudenten en feedback van leerlingen en formuleer hiermee mogelijke aanpassingen op mijn ontwerp en handelen.

DE PROFESSIONELE DIALOOG
Ik zet planmatig en doelbewust dialogen met leerlingen, ouder(s)/verzorger(s) en anderen die vanuit hun professionele verantwoordelijkheid bij de leerling betrokken zijn in om mijn pedagogisch en didactisch handelen vorm te geven.

Ik laat mijn ontwikkeling in professionele gespreksvoering zien op basis van het voeren van een diversiteit aan dialogen. Ik geef daarmee inzicht in mijn eigen mogelijkheden, voorkeuren en uitdagingen in het licht van mijn toekomstige beroepsuitoefening als leraar.

DIGITALE GELETTERDHEID

Ik ontwikkel een beroepsproduct dat bijdraagt aan de digitale geletterdheid van leerlingen in de tienerleeftijd en baseer dit op een analyse van de huidige en de gewenste situatie van mijn professionele ontwikkeling en de kansen en behoeften van mijn onderwijspraktijk. Ik onderbouw en verantwoord mijn beroepsproduct op basis van actuele en relevante kennis en inzichten.

BEWEGEN VOOR IEDEREEN

Ik ontwerp, realiseer en evalueer leerhulp voor beweeguitdagingen uit verschillende beweegdomeinen, waardoor de leerling het betreffende beweegprobleem leert oplossen. Ik ontwerp deze leerhulp op basis van een analyse van het bewegen van de leerling en aan de hand van motorische leerprincipes. Ik onderbouw en verantwoord mijn handelen op basis van actuele en relevante kennis en inzichten.

A-Semester 1, De wereld in en om de school (30 EC)

Universele leeruitkomsten	pabo- specifieke leeruitkomsten	HALO-specifieke leeruitkomsten

MIJN PROFESSIONELE IDENTITEIT EN BIJDRAGEN AAN DE LEEF- EN LEEROMGEVING
Ik toon mijn maatschappelijke en culturele sensitiviteit aan door middels kernreflectie betekenis te geven aan praktijksituaties. Ik ben in mijn communicatie representatief voor de beroepsgroep. Ik ben me bewust van culturele aspecten die de communicatie kunnen beïnvloeden en kan mijn eigen culturele identiteit ter discussie stellen en/of relativeren.
Ik reflecteer in interactie met mijn omgeving en expliciteer mijn persoonlijke visie op mijn leraarschap en wereldburgerschap. Deze visie is gebaseerd op inzicht in mijn huidige persoonlijke en professionele identiteit en hoe deze zich verhoudt tot de leerlingen, de school- of organisatiecultuur en maatschappelijke ontwikkelingen en situaties.
Ik onderzoek de kansen en behoeften in de leef- en leeromgeving van de school en realiseer samen met collega's activiteiten die bijdragen aan de ontwikkeling van de schoolorganisatie als leef- en leergemeenschap en maak gebruik van bestaande netwerken van organisaties. Daarbij werk ik op een constructieve, proactieve manier samen met diverse betrokkenen.
Mijn mondelinge communicatie voldoet aan de kenmerken van niveau 4F, zoals beschreven in het Referentiekader Taal.

VAKINHOUD EN VAKDIDACTIEK OVERIGE SCHOOLVAKKEN
Ik maak doelbewust en navolgbaar gebruik van vakinhouden en bijpassende vakdidactiek, gerelateerd aan de PABO kennisbases*, tijdens het ontwerpen, realiseren en evalueren van leertrajecten. Hierin wordt zichtbaar dat ik ervaring heb opgedaan met alle kennisbases en in de breedte van de basisschool. Ik verantwoord mijn vakinhoudelijke en vakdidactische bekwaamheid voor het verzorgen van kwalitatief goed onderwijs vanuit relevante theorie en geïllustreerd vanuit de beroepspraktijk.
Ik (her)ontwerp de uitwerking van een leerlijn van een van de PABO kennisbases** op schoolniveau. Dit (her)ontwerp baseer ik op een kritische analyse van de huidige en de gewenste situatie. Ik onderbouw en verantwoord mijn (her)ontwerp op basis van actuele en relevante kennis en inzichten.

VAKVISIE EN LEERPLANONTWIKKELING
Ik verantwoord de plaats en functie van het vak LO op school. Hierbij verhelder ik mijn visie op de mens, lichamelijkheid, opvoeding, onderwijs, leren, bewegen en (de doelen van) het vak LO. Op basis van mijn vakvisie weet ik me kritisch te verhouden tot de huidige beweeg- en sportcultuur en onderbouw ik wat de consequenties zijn voor mijn handelen als leraar LO. Ik onderbouw en verantwoord mijn visie op basis van actuele en relevante kennis en inzichten.
Ik (her)ontwerp onderde(e)l(en) van een leerplan LO op schoolniveau in overeenstemming met mijn visie op het vak LO en de wettelijke en relevante landelijke kaders. Dit (her)ontwerp baseer ik op een kritische analyse van het bestaande leerplan. Ik onderbouw en verantwoord mijn (her)ontwerp op basis van actuele en relevante kennis en inzichten.